

navadne govorniške produkcije, ampak skrbno obdelani kamni v stavbi njegovega sistema. Iz tega se tudi razloži, da se razvija delovanje prof. dr. Zdziechowskega tako brez hrupa in bleska. Šele za njim bodo morali priti možje, ki bodo njegove ideje sprožili v tok časa in na njegovem sistemu osnovali novo politično gibanje med Slovani.

Toda gori navedena knjiga je še več kot zbirka četudi dobro in globoko preiščenih in na enotnem filozofično-političnem sistemu zasnovanih člankov. Kdor pozna neizmerno natančnost g. pisatelja, bo takoj vedel, da je on, preden je izdal svoje razprave v nemškem prevodu, vsako še natančno pregledal in po potrebi predelal in razširil in jasneje izrazil vodilno misel, ki jih družijo v enotno celoto.

Knjiga g. prof. Zdziechowskega je torej popolnoma enotno in celotno delo, dasiravno se ne more imenovati v strogem pomenu izvirno.

SPRAVNA CERKEV V SPOMIN ALEKSANDRU II.
V PETERBURGU

Dalje sem rekel, da glavni pomen knjige ne obstoji v njeni vsestranosti. Imamo dela o Rusiji, ki obravnavajo najraznovrstnejše predmete ogromnega carstva z veliko natančnostjo in znanstvenim aparatom, čitati, števiki itd. — od prihoda Rurika pa do žgahnjarskega monopola imamo o vsaki važnejši ruski zadevi če ne literature, pa vsaj nekaj razprav. Toda v kljub temu nam je ostala Rusija tuja in nerazumljiva, ker nismo poznali njenega osnovnega vprašanja — stališča Rusije k evropski civilizaciji. Prof. dr. Zdziechowski obravnava samo to vprašanje. To je vodilna misel, rekel bi rdeča nit cele knjige, toda v zvezi z njo ga skoraj ni ruskega vprašanja, katerega bi se ne dotaknil.

Rusija leži med Azijo in Evropo in predstavlja v sebi boj dveh svetovnih sil, kateri bi imenoval „mon-

golizem“ in „evropeizem“. Tudi sedanja „revolucija“ ni pravzaprav nič drugega kot pojav tega boja in razvoja. V stališču Rusije k Evropi je obseženo tudi stališče, katero zavzema v verskem in v narodnem slovanskem vprašanju. Ako bi se Rusija naravno razvijala, bi se morala pretvarjati polagoma iz napol mongolske države, kakršna je izšla izpod tatarskega jarma, v evropsko državo s slovansko politiko. Toda tu je stopilo na pot „poljsko“ vprašanje. S tem, da sta ponemčeni Peter I. in nemška Katarina I., naščuvana od pruskega Friderika II. (katere vse tri je potem zgodovina imenovala „Velike“), razbila slavno in veliko poljsko slovansko državo in s pomočjo ostlandskih nemških baronov vpeljala na Ruskem sistem birokratičnega „prosvetljenega absolutizma“, ki je tudi nemškega izvora, je stopila Rusija iz naravnega zgodovinskega tira, ki je peljal iz Azije v Evropo. Odslej je smatrala oficijelna Rusija za svojo glavno nalogo, zatirati ideale poljskega naroda. Ker je pa poljski narod katoliški in slovanski in je bila njegova zgodovinska naloga postaviti jez nemškemu „Drang nach Osten“ in širiti katoliško krščanstvo na vzhod, je Rusija vsled tega antagonizma postala neslovanska in nekrščanska. V politiki podpira prusko protipoljsko politiko in je tuja avstrijskim in balkanskim Slovanom, pravoslavno krščanstvo je zbirokratizirala in postavila kitajski zid proti evropskim katoliškim vplivom.

O Grkih je rekel neki latinski pesnik: „Premagana Grecija je zmagala in umetnosti prinesla neumetnemu Laciju.“ Ako pride čas, ko se bo tudi lahko reklo: „Premagana Poljska je zmagala in Evropo prinesla neevropski Rusiji,“ bo s tem rešeno rusko vprašanje.

Glavni pomen knjige „Die Grundprobleme Russlands“ obstoji torej v tem, da nam predstavi „ruska vprašanja“ ali pravzaprav rusko vprašanje v svojem izvoru in razvoju pred oči. G. prof. dr. Zdziechowski pozna kot težko kak drug Evropejec Rusijo, ima med vplivnimi ruskimi krogi znanja in zveze in je kot vseučiliški profesor slovanskih literatur pred vsemi sposoben predstaviti duševno evolucijo ruskih pisateljev in mislilcev, ki so vplivali na razvoj dejanskih razmer. Poleg tega je on ustanovitelj „Slovenskega kluba“ v Krakovu in časnika „Slovanski svet“ in kot tak ustanovitelj novega slovanofilstva, ki ima trdno podlago in objemlje vedno širše kroge. Že zaraditega bi moral gori navedeno knjigo prečitati vsak Slovan, ki se peča s slovanskimi političnimi vprašanji. *L. Lenard.*

Dr. Johannes Frischauf. V proslavo njegove 70letnice. Spisal Fr. Kocbek. Str. 48. — Profesor graškega vseučilišča dr. Frischauf je znamenit geograf in hribolazec. Kot tak je prišel pri preiskovanju Savinjskih planin v dotiko s Slovenci in s „Slovenskim planinskim društvom“. Kot pravičen mož je podpiral vneto slovenske planinske težnje, s čimer si je nakopal, kakor znano, sovraštvo Nemcev. G. Kocbek popisuje delovanje tega simpatičnega moža, k sklepu podaje pregled njegovih mnogoštevilnih spisov.

Zlatno veslo. Bratskoj slozi Hrvata i Slovenaca prikazuje pop Slobodin. Nakladom Hrv. kat. akad. društva „Hrvatska“ u Beču. Prigodom I. hrvatsko-slovenskog djačkog katol. sestanka u Zagrebu. U Zagrebu. Tisak hrv. katol. tiskovnog društva, 1907. Str. 23. — Ob letošnjem sestanku slovenskih in hrvaških katoliških dijakov v Zagrebu je hrvaški rodoljub spesnil v na-